

Analiza efektywności mnożenia macierzy w systemach z pamięcią
współdzieloną

**MATERIAŁY POMOCNICZE DO
LABORATORIUM Z PRZETWARZANIA
RÓWNOLEGŁEGO KWIECIEŃ 2017**

Mnożenie macierzy – dostęp do pamięci podręcznej [język C, kolejność - j,i,k][1]

A,B,C są tablicami nxn

```
for (int j = 0 ; j < n ; j++)
```

```
  for ( int i = 0 ; i < n ; i++)
```

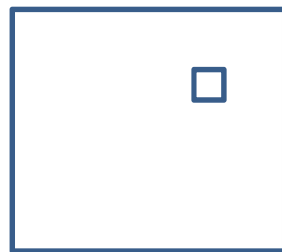
```
    for (int k = 0 ; k < n ; k++)
```

```
      C[i][j] += A[i][k] * B[k][j] ;
```

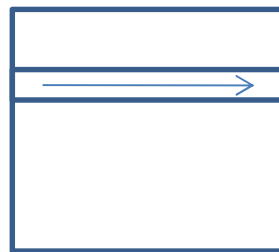
A[i][*] lokalność przestrzenna danych – różne elementy z linii pp wykorzystane w kolejnych iteracjach

B[*][j] możliwy brak wielokrotnego odczytu raz pobranej linii (kiedy?)

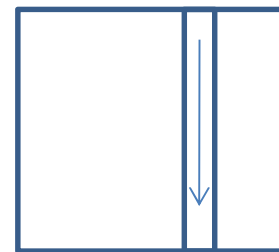
C[i][j] czasowa lokalność odwołań – ten sam element dla każdej iteracji pętli wewnętrznej

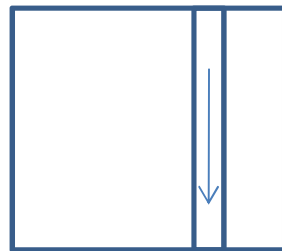
=

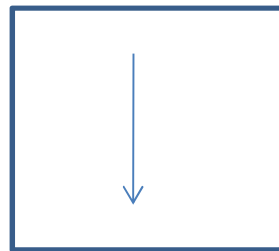
x

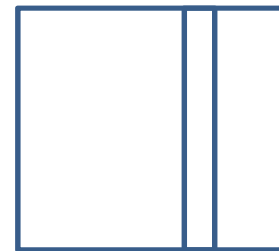
Ilość danych wykorzystywanych w pętli wewnętrznej

=

x

Ilość danych wykorzystywanych w 2 pętlach wewnętrznych

A współbieżnie ?₂

C

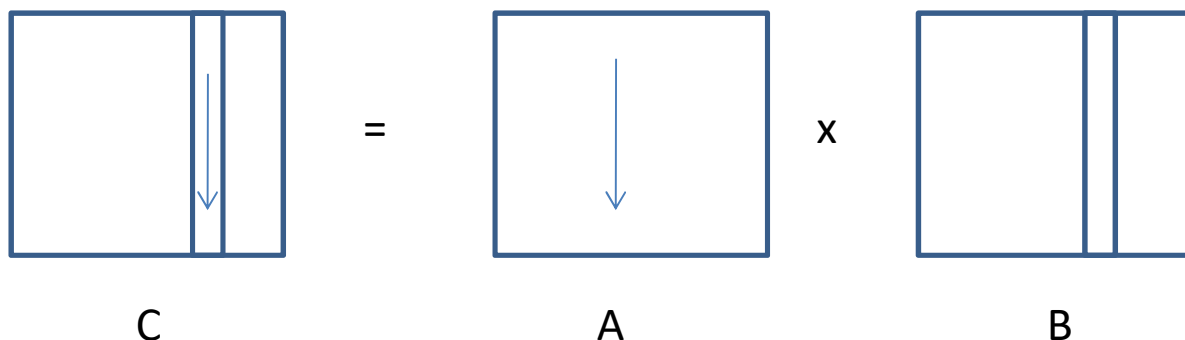
Analiza efektywności mnożenia macierzy

A

B

2

Mnożenie macierzy – pamięć podręczna [C, j,i,k][2]

$C[*][j]$ brak lokalności przestrzennej odwołań

$A[*][*]$ warunek na lokalność czasową odwołań

$B[*][j]$ brak lokalności przestrzennej

Warunek na lokalność czasową odwołań do danych – pamięć podręczna mieści tablicę A i linie pp z kolumnami tablicy C i B .

Mnożenie macierzy – pamięć podręczna[C, i,k,j][1]

A,B,C są tablicami nxn

```
for ( int i = 0 ; i < n ; i++)
```

```
    for (int k = 0 ; k < n ; k++)
```

```
        for (int j = 0 ; j < n ; j++)
```

```
            C[i][j] += A[i][k] * B[k][j] ;
```

A[i][k] – lokalność czasowa odwołań

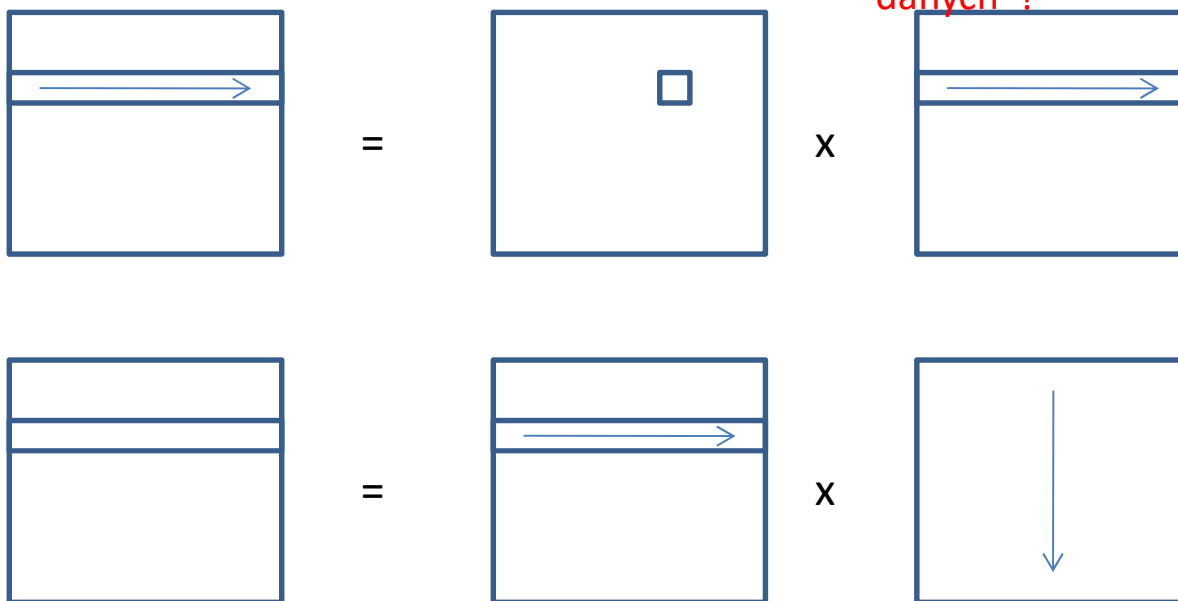
B[k][*], C[i][*] – lokalność przestrzenna odwołań

A[i][*] – lokalność przestrzenna odwołań

B[*][*] – brak lokalności czasowej odwołań

jeżeli suma rozmiaru(wiersz A, wiersz C i tablica B) większe od rozmiaru pamięci podręcznej

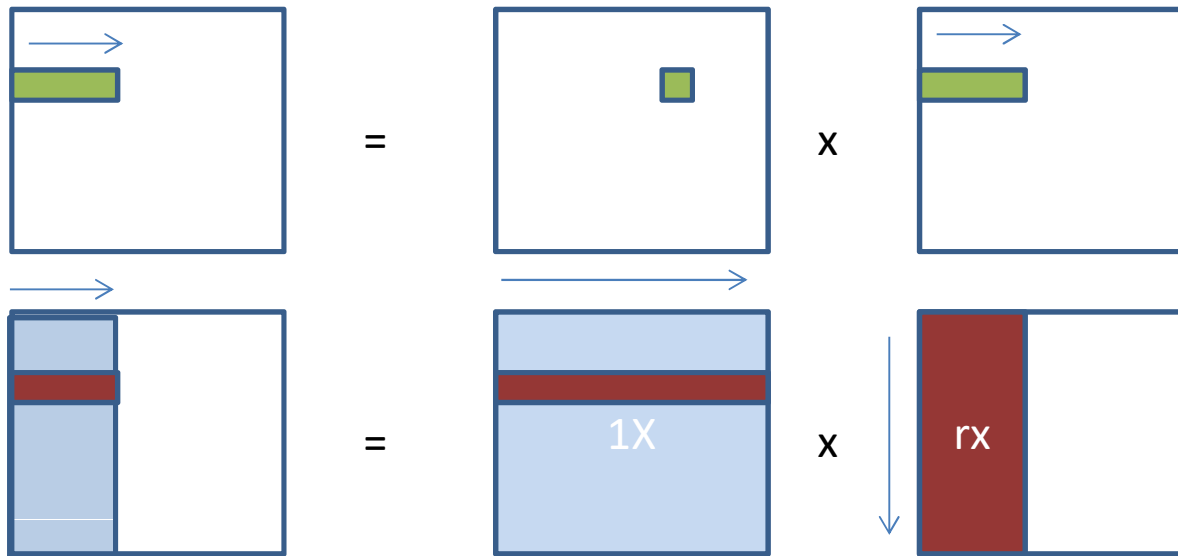
Warunek na czasową lokalność dostępu do danych ?

Najbardziej zagnieżdżona pętla j zapewnia lokalność przestrzenną dostępu do danych, odpowiednia wielkość pamięci podręcznej zapewnia lokalność czasową dostępu do danych.

Mnożenie macierzy – pamięć podręczna

[C, i,k,j*] zmniejszenie zakresu pętli wewnętrznej

Obliczamy wpieryw fragmenty wiersza macierzy wynikowej nie cały wiersz

```
for ( int j = 0 ; j < n ; j+=r) // cała macierz wynikowa
```

```
    for ( int i = 0 ; i < n ; i++) // wyznaczenie niebieskiej części wyniku
```

```
        for (int k = 0 ; k < n ; k++) // wyznaczenie brązowej części wyniku
```

```
            for (int jj = j ; jj < j+r-1 ; jj++)
```

```
                C[i][jj] += A[i][k] * B[k][jj] ;
```

Przy odpowiedniej wielkości r możliwa lokalność czasowa odwołań do $B[*][jj:jj+r-1]$

Zmniejszenie wielkości fragmentów tablic, na podstawie których realizowane są obliczenia

(w jednej fazie przetwarzania) prowadzi do większej lokalności odwołań. Konieczne

ponowne pobrania macierzy A – ile razy ?

(a efektywność translacji adresów ? – tutaj praca na dużym zbiorze stron wirtualnych - 5
rozwiązanie tego zagadnienia na kolejnym slajdzie).

Mnożenie macierzy – pamięć podręczna [operacje na fragmentach tablic][graficznie]

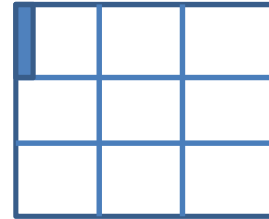
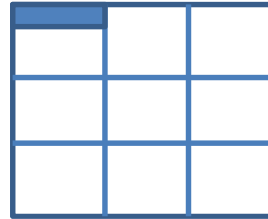
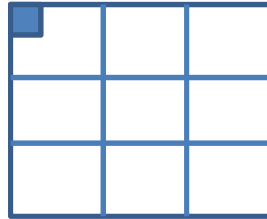
$r \times r$

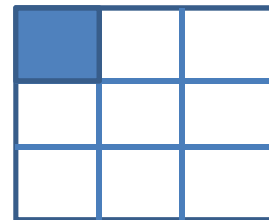
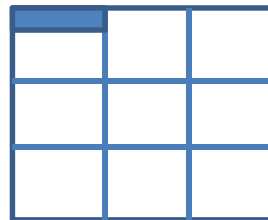
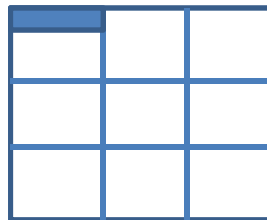
C

A

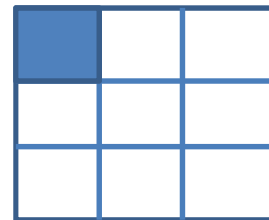
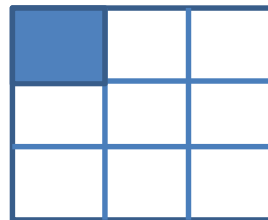
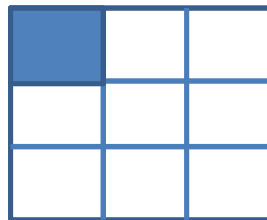
B

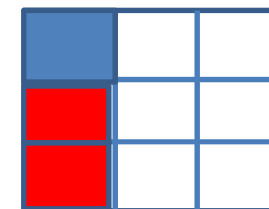
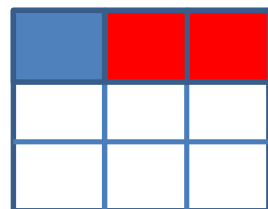
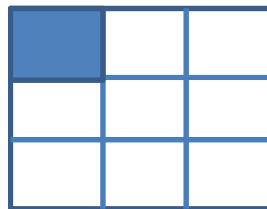
```
for (int kk = k ; kk < k+r ; kk++)
    C[ii][jj] += A[ii][kk] * B[kk][jj];
```



```
for (int jj = j ; jj < j+r ; jj++)
    for (int kk = k ; kk < k+r ; kk++)
        C[ii][jj] += A[ii][kk] * B[kk][jj];
```



```
for ( int ii = i ; ii < i+r; ii++)
    for (int jj = j ; jj < j+r ; jj++)
        for (int kk = k ; kk < k+r ; kk++)
            C[ii][jj] += A[ii][kk] * B[kk][jj];
```



```
for (int k = 0 ; k < n ; k+=r)
    for ( int ii = i ; ii < i+r; ii++)
        for (int jj = j ; jj < j+r ; jj++)
            for (int kk = k ; kk < k+r ; kk++)
                C[ii][jj] += A[ii][kk] * B[kk][jj];
```

Mnożenie macierzy – pamięć podręczna [operacje na fragmentach tablic][kod]

```
for ( int i = 0 ; i < n ; i+=r)
  for ( int j = 0 ; j < n ; j+=r)
    for (int k = 0 ; k < n ; k+=r) // kolejne fragmenty
      for ( int ii = i ; ii < i+r; ii++)//fragment wyniku
        for (int jj = j ; jj < j+r ; jj++)
          for (int kk = k ; kk < k+r ; kk++)
            C[ii][jj] += A[ii][kk] * B[kk][jj];
```

Dla $C[ii][jj]$, $A[ii][kk]$, $B[kk][jj]$ lokalność czasowa dostępu do danych przy założeniu, że wszystkie podmacierze A, B i C ($A[i:i+r-1][k:k+r-1], B[k:k+r-1][j:j+r-1], C[i:i+r-1][j:j+r-1]$) mieszczą się w pamięci podręcznej.

1. 3 pętle wewnętrzne służą do wyznaczenia **wyniku częściowego** dla fragmentu tablicy wynikowej (sum iloczynów elementów wierszy i kolumn fragmentów macierzy wejściowych),
2. czwarta pętla (po k) służy do uzupełnienia wyniku o pozostałe iloczyny wynikające z uwzględnienia kolejnych (branych po r) elementów wierszy i kolumn fragmentów macierzy wejściowych,
3. pętle piąta i szósta służą do wyznaczenia kolejnych kwadratowych (r) obszarów macierzy wynikowej.

Metoda 6 pętlowa

analiza lokalności czasowej

W ramach 4 wewnętrznych pętli:

- korzysta się z wielu tablic o wielkości $r \times r$. Jedna tablica (część wyniku) jest potrzebna na każdym z etapów, tablice wejściowe (części tablicy A i B) jednocześnie są potrzebne w 2 egzemplarzach po jednej dla A i B w kolejnych etapach nowe części po $r \times r$ elementów.
- Jednocześnie potrzebne są dla każdego z wątków przetwarzania 3 tablice o rozmiarze $r \times r$. W pamięci podręcznej o rozmiarze M używanej przez jeden wątek zmieszczą się 3 tablice o rozmiarze
- $r \leq (M/ts/3)^{1/2}$
- (ts rozmiar typu zmiennej, 3 - liczba tablic używanych przez jeden wątek).
- Dla przyjętej kolejności zagnieżdżenia tablica B jest czytana wielokrotnie i musi być podobnie jak tablica C cały czas dostępna, tablica A jest czytana tylko raz (wierszami) i faktycznie mogłaby (w aktualnie potrzebnym zakresie – bez potrzeby ponownego pobierania do pamięci podręcznej) zajmować jedną linię pamięci podręcznej przy efektywnym zarządzaniu pamięcią. Jednakże dla zapewnienia ciągłej obecności w pamięci wielokrotnie używanych fragmentów tablic C i B bezpieczniej również dla tablicy A zarezerwować obszar w pamięci podręcznej równy $r \times r$ (wg wzoru powyżej).
- Iteracje zewnętrznych pętli to realizacja obliczeń powyższego typu dla innych wyników w oparciu o te same lub inne dane (tablice A i B). W całości przetwarzania każdy blok tablic A,B,C o rozmiarze $r \times r$ jest używany wielokrotnie w n/r etapach i tyle razy pobierany do pamięci podręcznej w najgorszym razie przy spełnieniu powyższej zależności na r.

Metoda 6 pętlowa równoległa - analiza lokalności czasowej

W sytuacji, gdy przetwarzanie jest **realizowane równoległe** w zależności od sposobu podziału pracy mamy różne zależności:

- Wersja A - podział pracy przed pierwszą pętlą
  - Każdy z wątków wykonuje prace na podzbiorze bloków położonych obok siebie w pasach – liczba zadań do podziału wynosi N/r i powinna być dobrana dla zapewnienia zrównoważenia pracy systemu (drugi warunek na r (dla równoległości) przy zmieniającym się warunku pierwszym ze względu na liczbę wątków korzystających z tej samej pamięci podręcznej – potencjalnie wzrasta liczba równocześnie używanych tablic)
- Wersja B - podział pracy przed pętlą czwartą
  - Każdy z wątków dzieli pracę w ramach wyliczania sum częściowych każdego wynikowego bloku $c[r,r]$, każdy wątek liczy inną część wyników w oparciu o wszystkie dane wejściowe niezbędne dla tego celu. Liczba zadań do podziału wynosi r . Podział pracy wprowadza synchronizację wątków.
- Wersja C - podział pracy przed pętlą trzecią
  - może powodować wyścig w dostępie do danych – możliwe jednoczesne uaktualnienia tych samych elementów zmiennych doprowadzają do błędnych wyników ze względu na brak atomowości uaktualnienia zmiennej. Zapewnienie atomowości uaktualnienia wprowadza dalszą synchronizację wątków.

Metoda 6 pętlowa równoległa - analiza lokalności przestrzennej

Lokalność przestrzenna dostępu do danych
wynika:

- z kolejności najbardziej wewnętrznych pętli programu,
- odległości w pamięci elementów tablicy położonych w sąsiednich wierszach (wielkość wiersza),
- liczby wierszy przetwarzanych na danym etapie obliczeń (wielokrotnie) wielkość parametru r .

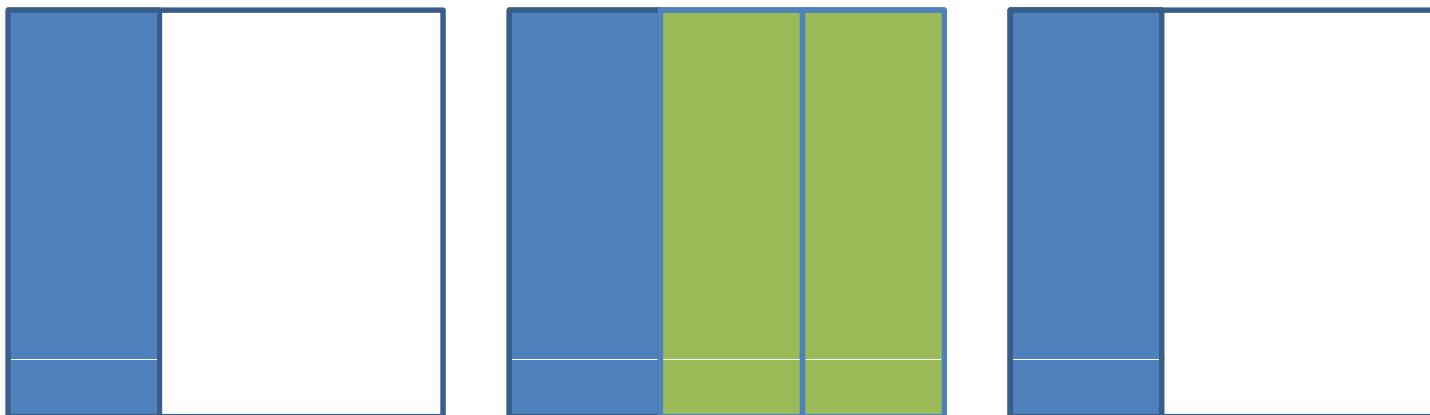
Mnożenie macierzy w systemach z pamięcią rozproszoną

WYKŁAD Z PRZETWARZANIA RÓWNOLEGŁEGO KWIECIEŃ 2017

Kolumnowa dystrybucja tablic

- A, B, C są macierzami $n \times n$
- P – liczba procesorów
- A, B, C są rozdystrybuowane w pamięciach procesorów w sposób blokowy (całymi kolumnami)
- Obliczenia $C[i][j] += A[i][k] * B[k][j]$; są realizowane zgodnie z zasadą **właściciel wyniku przetwarza**.
- Zgodnie z zasadą 3 pętlowego algorytmu mnożenia tablic (kolejność ijk - znany kod) kolumny tablic C i B są przetwarzane lokalnie (tylko w różnych procesorach). Ze względu na to, że A jest używane w wszystkich procesorach konieczne jest rozesłanie (all-to-all broadcast) tablicy A.

Kolumnowa dystrybucja tablic

- Kolejno narysowane tablice $C, A, B - C=A*B$
- 3 komputery uczestniczą w przetwarzaniu.
- Dystrybucja kolumnowa, kolor niebieski – dane dla procesora 1
- Kolor zielony – wartości procesora 1 otrzymane w wyniku rozgłaszania od pozostałych 2 procesorów.

Mnożenie macierzy – systemy wieloprocesorowe z pamięcią rozproszoną (dystrybucja kolumnowa)[2]

```
//P procesorów – każdy posiada podzbiór kolumn tablic
float a[n][n/P], b[n][n/P], c[n][n/P],tmp[n][n];
.....
for (int proc = 0 ; j < P ; j++) //rozsyłanie do wszystkich odbiorców
    a_send(proc, a)
for (int proc = 0 ; j < P ; j++)
    a_recv(proc, tmp[1:n][proc*n/P: proc*(n/P+1)-1]; // co oznacza ten zapis ?
// oczekiwanie na zakończenie asynchronicznej komunikacji (dlaczego asynchroniczna ?)
for ( int i = 0 ; i < n ; i++)
    for (int k = 0 ; k < n ; k++)
        for (int j = 0 ; j < n/P ; j++)
            c[i][j] + = tmp[i][k] * b[k][j] ;
```

Każdy procesor przetwarza $(1+2/P)n^2$ elementów, każdy procesor rozsyła n^2 / P elementów do P procesorów.

a_send, a_recv oznaczają operacje asynchroniczne odpowiednio nadawania i odbioru.

Mnożenie macierzy (dystrybucja szachownicowa)

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Struktura systemu i przydzielone części tablicy wyniku **UWAGA:** właściciel oblicza

1	2	3
5	6	4
9	7	8

Dystrybucja wśród procesorów początkowej **tablicy A** w 9 procesorach (liczby oznaczają część tablicy) – podtablice danych A w kolejnych wierszach tablicy procesorów przesunięte o 1 w stosunku do dystrybucji wyniku

1	5	9
4	8	3
7	2	6

Dystrybucja początkowa **tablicy B** (liczby oznaczają część tablicy) – podtablice danych B w kolejnych kolumnach tablicy procesorów przesunięte o 1 w stosunku do dystrybucji wyniku.

A,B,C są macierzami $n \times n$

$P = 9$ – liczba procesorów

A,B są rozdystrybuowane w pamięciach procesorów w układzie szachownicy (z przesunięciem - rysunek)

Obliczenia $C[i][j] = A[i][k] * B[k][j]$ są realizowane zgodnie z zasadą właściciel wyniku przetwarza.

Dla wyznaczenia wyniku każdy procesor w kolejnym kroku musi otrzymać:

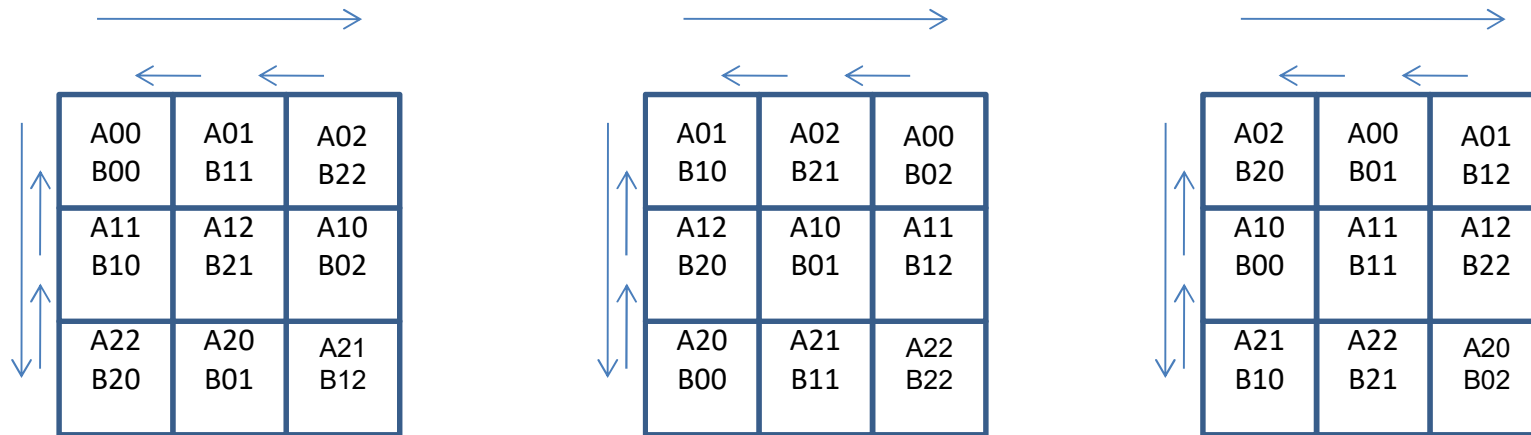
- od prawego sąsiada (cyklicznie) wartości jego aktualnej części tablicy A
- od dolnego sąsiada (cyklicznie) wartości jego aktualnej części tablicy B

Zajętość pamięci:

- na procesor na poziomie $3n^2 / P$, sumarycznie jest równa zajętości dla przetwarzania sekwencyjnego,
- Każdy procesor przesyła n^2/P elementów do $2(\sqrt{P}-1)$ procesorów

Mnożenie macierzy

(algorytm Cannona – minimalizacja zajętości pamięci)

Wymiana części tablic wejściowych odbywa się synchronicznie (cyklicznie, kolumnami dla B i wierszami dla A) z obliczeniami wykorzystującymi te części tablic, **każda tablica jest przechowywana w jednej kopii**. Symbole A?? B?? oznaczają podtablice, których odpowiednie wiersze i kolumny pomnożone przez siebie stanowią wynik częściowy generowany w danym etapie przetwarzania

Mnożenie macierzy

(algorytm Cannona – minimalizacja zajętości pamięci)

$c=ab$ – a, b, c są macierzami $n \times n$

c jest dystrybuowane w bloki szachownicowo,

a i b są dystrybuowane w bloki szachownicowo (z odpowiednim przesunięciem)

Obliczenia odbywają się z cykliczną rotacją w kolejnych krokach

algorytm dla P^2 procesorów komunikacja w strukturze tablicy $proc[p, p]$

Komunikacja asynchroniczna z buforowaniem

```
float a[n/P][n/P], b[n/P][n/P], c[n/P][n/P];
```

```
.....
```

```
for ( int kk = 0 ; i < P ; i++)
```

```
{
```

```
  for ( int i = 0 ; i < n/P ; i++)
```

```
    for (int j = 0 ; j < n/P ; j++)
```

```
      for (int k = 0 ; k < n/P ; k++)
```

```
        c[i][j] += a[i][k] * b[k][j] ;
```

```
  send(proc[pi,pj-1], a);
```

```
  send(proc[pi-1,pj], b);
```

```
  recv(proc[pi,pj+1], a);
```

```
  recv(proc[pi+1,pj], b);
```

```
}
```

Mnożenie macierzy – algorytm Cannona

koszt przetwarzania

- Koszt komunikacji:
  - każdy z procesorów przesyła do sąsiada
    - w wierszu macierzy procesorów - tablicę **a** o rozmiarze $n/\sqrt{p}$
    - w kolumnie macierzy procesorów - tablicę **b** o rozmiarze $n/\sqrt{p}$
  - koszt wysyłania n^2/p elementów jednej tablicy realizowany $(\sqrt{p}-1)$ razy w kolejnych etapach to
    - $(t_s + t_w n^2/p) (\sqrt{p}-1)$
- Koszt obliczeń na jednym komputerze (realizowane równolegle na p komputerach) :
  - mnożenie tablic o rozmiarze $n/\sqrt{p}$ - liczba operacji mnożenia i dodawania to $(n/\sqrt{p})^3$
  - mnożenie tablic jest powtarzane $\sqrt{p}$ razy co daje n^3/p operacji dodawania i mnożenia
  - Czas obliczeń $n^3/p * (t_d + t_m)$
- Całkowity koszt obliczeń (złożoność) wynosi $n^3/p * (t_d + t_m) + 2 (t_s + t_w n^2/p) (\sqrt{p}-1)$
  - 2 powyżej oznacza wynika z zastosowania sekwencyjnego (synchronicznego) przesyłania obu tablic **a** i **b** w każdym z etapów

```

row = my_rank / 5; col = my_rank % 5; //25 procesorów
for (int i = 0; i < n / PP; i++)
for (int j = 0; j < n / PP; j++)
{
a[i][j] = float(my_rank); b[i][j] = float(my_rank); c[i][j] = 0;
}

pra = aa; prb = bb; psa = a; psb = b;

for (int kk = 0; kk < PP; kk++)
{
    for (int i = 0; i < n / PP; i++)
    for (int j = 0; j < n / PP; j++)
    for (int k = 0; k < n / PP; k++)
        c[i][j] += psa[i][k] * psb[k][j];
MPI_Irecv(pra, n*n / PP / PP, MPI_FLOAT, (5 * row + (5 + col - 1) % 5), tag, MPI_COMM_WORLD, reqRecv);
MPI_Irecv(prb, n*n / PP / PP, MPI_FLOAT, (5 * ((row + 1) % 5) + col), tag, MPI_COMM_WORLD, &reqRecv[1]);
MPI_Isend(psa, n*n / PP / PP, MPI_FLOAT, (5 * row + (col + 1) % 5), tag, MPI_COMM_WORLD, reqSend);
MPI_Isend(psb, n*n / PP / PP, MPI_FLOAT, (5 * ((5 + row - 1) % 5) + col), tag, MPI_COMM_WORLD, &reqSend[1]);
//MPI_Wait(reqRecv, statRecv);
//MPI_Wait(&reqRecv[1], &statRecv[1]);

MPI_Barrier(MPI_COMM_WORLD);
if (mod = ((mod + 1) % 2)) { pra = a; prb = b; psa = aa; psb = bb; }

else {

pra = aa; prb = bb; psa = a; psb = b;
}

}

```